

CORDAAD

Nieuwsbrief van het

CDA-senioren netwerk

juni 2024

Mee doen met het CDA-senioren netwerk?

CDAS-Nieuwsbrief ontvangen?

Meld je aan:

<https://www.cda.nl/senioren/cordaad>

Eén van de onderwerpen waar het CDA-Seniorennetwerk zich mee bezig houdt is de gezondheidszorg. Onderdeel daarvan is “een waardig levenseinde”. Wat is dat? Hoe is dat te realiseren? Wat is daar voor nodig?

In een tweetal bijeenkomsten in Overijssel en Drenthe is dit thema aan de orde geweest.

Ook het symposium in Maastricht, april 2023, heeft een goede aanzet gegeven.

Dit heeft geleid tot het discussiestuk hier onder.

Het thema kan nooit een vluchtige discussie opleveren, maar moet altijd op een waardige manier besproken worden.

**‘Zelfgekozen dood faciliteren?
De taak van de overheid is een andere’**

Onlangs pleitte Van Gorp, voorzitter van de Christelijke Mutualiteiten (CM), een Vlaamse ziekenfondsorganisatie, volgens *het Nieuwsblad* en *de Gazet van Antwerpen*,

ervoor dat wie levensmoe is, uit het leven moet kunnen stappen. Zij die dit doen kunnen in zijn ogen zo ‘het leven teruggeven’. Hij plaatste deze mogelijkheid in een reeks radicale oplossingen tegen de vergrijzing. Uitbreiding van de wettelijke mogelijkheden om levensbeëindiging toe te passen wordt onder meer bepleit door D66 met het wetsvoorstel over Voltooid Leven. In maart jl. organiseerden de CDA-Senioren van Overijssel naar aanleiding hiervan een themabijeenkomst over het manifest ‘Van Wilsverklaring naar Wensverklaring’. Twee sprekers reflecteren kort op het onderwerp.

Het leven is niet maakbaar. In de allerlaatste fase gaat worden de meeste ouderen geconfronteerd met hun kwetsbaarheid en verlies van zelfstandigheid. Dat kan vragen oproepen als: ‘Wat gebeurt er als ik het fysiek of geestelijk niet meer redt?’ ‘Hoe houd ik controle?’ en ‘Hoe ziet dat einde eruit?’. Over deze vragen moeten we ook als samenleving serieus nadenken.

In Nederland mag een arts een patiënt helpen met sterven. Hiervoor geldt een zorgvuldige in de Euthanasiewet vastgelegde procedure. Het moet gaan om een vrijwillig verzoek van iemand die ondraaglijk en uitzichtloos lijdt. Ook bij lijden aan psychische aandoeningen en

stapeling van ouderdomsziekten kan hiervan sprake zijn. Bij iedereen die aan deze criteria voldoet mag euthanasie worden uitgevoerd. Mogelijk moet de informatie hierover worden verbeterd zodat het mensen rust geeft.

Hoewel de commissie Schnabel in 2016 concludeerde dat de huidige euthanasiewet voldoende ruimte geeft om ouderen te helpen, beoogt het wetsvoorstel Voltooid Leven levensbeëindiging ook mogelijk te maken voor ouderen die klaar zijn met leven, maar niet ondraaglijk en uitzichtloos lijden. De kernvraag die dit voorstel oproept is of de samenleving tot taak heeft ervoor te zorgen dat aan deze wens kan worden voldaan en welke mogelijk gevolgen dat heeft.

De bedenking begint al met de vraag wanneer leven voltooid is. Mensen kunnen hun leven als voltooid beschouwen als ze eenzaam zijn, het gevoel hebben geen betekenis meer te hebben of niet kwetsbaar en afhankelijk van anderen te willen worden. Bij sommigen speelt niet te willen lijden aan komende klachten of ziekten. Dat angst lichamelijk te zullen lijden speelt is opvallend nu we in een tijd leven waarin de mogelijkheden om lichamelijk lijden in de palliatieve fase te bestrijden, zo sterk zijn toegenomen. Het feit dat iemand het leven dat -op dat moment- als voltooid voelt, wil nog niet zeggen dat het daarmee ook voltooid is.

Het voorstel van Van Gorp laat zien dat heel andere overwegingen om de mogelijkheden van levensbeëindiging te verruimen een rol kunnen gaan spelen. Maatschappelijk is de opgave allereerst dat eenzaamheid wordt voorkomen en dat ouderen ook in hun situatie kunnen ervaren van betekenis te zijn. Maar ook als dit lukt, blijft er een kleine groep van mensen die vaak een 'rijk' leven hebben gehad, maar genoeg hebben van het verder te moeten leven.

Wij kunnen en moeten als samenleving niet alle problemen willen oplossen. In ons land hebben mensen het recht zelf hun leven te beëindigen, maar onzes inziens is het niet de taak van de overheid om een zelfgekozen dood te faciliteren. In tegendeel, juist in een tijd waarin de zorg voor ouderen door personeelsgebrek en kosten onder druk staat, gaat van zoiets een verkeerd signaal uit. Kwetsbaren komen in gevaar met onvoorzienbare onomkeerbare gevolgen die geen recht doen aan een volwaardige oude dag.

Ook de medische beroepsverenigingen vrezen dat het voorstel onbedoeld negatieve gevolgen kan hebben voor ouderen. De wet kan ouderdom stigmatiseren en het onwenselijke signaal geven dat het leven van ouderen minder waardevol is dan dat van jongeren. Juist dat versterkt de gevoelens van overbodigheid en onveiligheid, stelde de KNMG.

Wij kiezen ervoor dat de overheid zijn burgers, dus ook de ouderen, bescherming biedt en pleiten daarom met kracht voor een denkschuif van eenzaam voltooid naar samen leven.

Hilde Mulder, voormalig CDA Tweede Kamerlid en vml. woordvoerder medische ethiek

Cor Spreeuwenberg, vice-president European Seniors Union, emeritus-hoogleraar integratie zorg chronisch zieken en voormalig huisarts